

ДЕТСКА ГРАДИНА №19 „СВЕТА СОФИЯ”

ГР. СОФИЯ, РАЙОН ЛОЗЕНЕЦ, БУЛ. ХРИСТО СМИРНЕНСКИ № 36
тел./факс: 02 / 866 12 30, e-mail cdg_19svetasofia@ abv.bg, www.dg19svetasofia.info

УТВЪРЖДАВАМ:
А. ИЛЪОВСКА
ДИРЕКТОР

ПРОГРАМНА СИСТЕМА

I. КОНЦЕПЦИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ДЕТЕТО В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Предучилищното образование полага основите за учене през целия живот, като осигурява физическото, познавателното, езиковото, духовно-нравственото, социалното, емоционалното и творческото развитие на децата, вземайки предвид значението на играта в процеса на педагогическото взаимодействие.

Предучилищното образование осигурява възпитание, социализация и обучение на детето - постъпването му в първи клас. Детето е в центъра на педагогическото взаимодействие и чрез обединяване усилията на директор, учители, помощник-възпитатели, медицински сестри и родители работим за изграждане на - стъпна, подкрепяща и мотивираща образователна среда, основана на разбирането за уникалността на детството и детската личност.

Предучилищното възпитание и образование в контекста на съдържанието на общообразователната подготовка и първа институция на средното образование акцентира върху три основни цели: .

- *Възпитание, социализация и обучение на децата в предучилищна възраст.*
- *Изграждане на навици и придобиване на собствен опит у децата, за да стигнат - знанията.*
- *Значима игрово-образователна среда, с цел формиране и развитие на детската индивидуалност и самостоятелност, творческия потенциал и физическа устойчивост на децата за успешна реализация в училище*

Основни принципи в работата ни са:

1. Равен достъп до качествено образование, равнопоставеност и приобщаване на всяко дете: детето е център и субект на педагогическото взаимодействие със своята уникалност и неповторимост, съхранявайки неговото здраве, уважавайки неговата личност и в подкрепа на неговата индивидуалност.
2. Реализиране на ценностите и принципите на толерантността, позитивното възпитание и хуманизма, отчитайки детството и уникалността на детската игра като най-ценните моменти в човешкото развитие.

3. Педагогическо взаимодействие, насочено към придобиване на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, необходими за успешния преход на детето към училищното образование.
4. Професионализъм и знание, чрез създаване на привлекателни условия за квалификационна дейност на педагогическата колегия, основаваща се на поддържащото образование.
5. Прилагане на педагогика на сътрудничеството в подкрепа на децата и техните семейства.

В детската градина създаваме условия за интелектуално, емоционално, социално, духовно, нравствено и физическо развитие и подкрепа, чрез играта като основна дейност на детето. Учителите в партньорство с родителите създават условия за пълноценно детско развитие, така че детето да живее в условията на емоционален комфорт, с увереност да опознава света, чрез игри, познание и творчество. Работим за изграждане на приобщаваща образователна среда, ориентирана към конкретните потребности на децата със специфични образователни нужди и ранно разпознаване на обучителните затруднения при децата. Осигуряване на висок стандарт и качество на образователната работа на учителите чрез професионална подкрепа, гъвкава квалификация и автономност при определяне на ценностите, приоритетите, подходите и методите в работата с децата, съобразно конкретните условия и специфика на групата. Учителите да придобиват професионална увереност и удовлетвореност от работата си и постигнатите резултати.

Ние се стремим към създаване на условия и възможности за формиране на детето и детската група като субекти на дейността чрез избор и включване на децата в значими дейности, адресирани към индивидуалните им потребности, когато по собствена инициатива и самостоятелност децата осъществяват разнообразни и значими за тях дейности (обособяване на кътове, развиване на добра материална база, дейности, ателиета и др.) и на учителите (работна среда, работно поле за изява и свобода при определяне на приоритетите и подходите в работата, споделена отговорност към резултатите от педагогическото взаимодействие чрез подпомагане на професионалната компетентност и лична мотивация).

В рамките на образователните цели и утвърдените държавни образователни стандарти, за всяка учебна година екипите на всяка група разработват свой проект по значими теми, чрез който развиват умения, знания и творчеството на децата. Работата по проектите на групите ще се осъществяват чрез основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Темите, които очертават облика и традициите на детската градина са:

- ✓ Взаимодействие и влияние на околната среда върху бита и социалния живот, възпитаване на екологично поведение, опознаване на професии, свързани с опазване на природната среда и грижа за здравето;
- ✓ Приобщаване на децата към непреходното в българската култура и традиции: българско народно творчество, празничен календар, мъдростта на българските народни приказки и пословици. Включване на родителите и други партньори като активни участници в образователната дейност.
- ✓ Всички деца по света са приятели за възпитаване на толерантност и уважение към различията и общочовешките ценности.
- ✓ Музиката в живота на децата - възпитаване на отношение чрез опознаване света на класическата, народната и забавна музика, за формиране на музикален и естетически вкус.

Програмната система включва:

- ✓ съдържанието на формите на педагогическо взаимодействие;

- ✓ тематичните разпределения по образователните направления във всички възрастови групи;
- ✓ проследяването на индивидуалните резултати на детето от предучилищното образование;
- ✓ заложените идеи за ефективен механизъм на взаимодействие между участниците в предучилищното образование;

Подходи за реализиране на програмната система са:

- ✓ Личностен и индивидуален подход към всяко дете.
- ✓ Ситуационен и интегрален подход.
- ✓ Конструктивистки подход на обучение – кооперативно учене.
- ✓ Интерактивен подход
- ✓ Креативност и успеваемост

II. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФОРМИТЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКОТО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

Предучилищното образование в **ДЕТСКА ГРАДИНА №19 „СВЕТА СОФИЯ“** се организира в учебни години. Учебната година започва на 15 септември и е с продължителност 12 месеца. Учебната година включва учебно и неучебно време. Учебното време през учебната година е в периода от 15 септември - 31 май на следващата календарна година. Учебното време се организира в учебни седмици и в учебни дни. Неучебното време без педагогически ситуации е в периода от 1 юни - 14 септември.

Педагогическото взаимодействие е процес, насочен към постигането на определен очакван резултат, свързан с цялостното развитие на детето, в който основни участници са: учителят и децата. Родителите или възрастните, които се грижат за детето се включват по подходящ начин. При осъществяване на педагогическо взаимодействие учителите използват игровата дейност за постигане на компетентностите по седемте образователни направления (български език и литература; математика; околна среда; изобразително изкуство; музика; конструиране и технологии и физическа култура.). Игровата дейност е основна форма на взаимодействия през учебното и неучебното време.

Педагогическото взаимодействие в предучилищното образование се организира в **основна форма и в допълнителни форми**. Формите на педагогическото взаимодействие се организират в съответствие с прилаганата програмна система, при отчитане потребностите и интересите на децата.

В учебното време се организират както основна, така и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие, а в неучебното време без педагогически ситуации - само допълнителни форми. При използването на формите на педагогическо взаимодействие, детският учител се съобразява със: степента на развитие на децата в групата, възрастови особености, потребности и интереси за постигане на целта – цялостно развитие на детето.

Педагогическа ситуация е основната форма на педагогическо взаимодействие, която протича предимно под формата на игра. Тя се организира само в учебно време, чрез нея се интегрират двата процеса – на възпитание и обучение, съобразени с играта и личният предметно-практическият опит на детето в групата. Конкретното разпределяне на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в седмично разпределение, което е разработено по възрастови групи от учителите на конкретната група преди началото на учебната година.

Продължителността на една педагогическа ситуация, зависимост от възрастта на децата варира:

- ✓ от 15 - 20 минути – за първа възрастова група
- ✓ от 20 - 30 минути - за следващите възрастови групи

Чрез допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се разширяват и усъвършенстват компетентностите на детето по седемте образователни направления. Допълнителните форми се организират по преценка на учителя в съответствие с интересите и потребностите на децата. Провеждат се извън времето на педагогическите ситуации, както в учебното, така също и в неучебното време.

Видове допълнителни форми:

- Самостоятелни дейности по избор на детето – в зависимост от условията в групата;
- Дейности, организирани от детския учител – различни видове игри, състезания, конкурси, екскурзии, лагери, спортни празници, тържества, развлечения, наблюдения на обекти от околната среда.

А) Организацията на учебния ден при целодневна организация в учебно време за всяка възрастова група – 15.09. до 31.05.:

Режимен момент	I група	II група	ПГ(5г.)	ПГ(6г.)
1. Прием на децата, дейности по избор на децата, утринно раздвижване	7.00–8.30	7.00–8.30	7.00–8.30	7.00–8.30
2. Подготовка за закуска, закуска	8.30 - 9.10	8.30 - 9.10	8.30- 9.00	8.30 - 9.00
3. Педагогически ситуации	9.10 – 10.00	9.10– 10.00	9.00-10.15	9.00-10.15
4. Подкрепителна закуска – плодове	10.00– 10.30	10.00– 10.30	10.15-10.30	10.15- 10.30
5. Дейности по избор на децата; дейности, организирани от учителя	10.30-11.45	10.30-12.00	10.30-12.30	10.30-12.30
6. Подготовка за обяд и обяд	11.45-12.45	12.00 13.00	12.30- 13.00	12.30-13.00
7. Подготовка за сън и следобеден сън	13.00-15.00	13.00-15.00	13.00-15.00	13.00-15.00
8. Следобеден тоалет и подкрепителна закуска	15.00-15.45	15.00-15.45	15.00-15.30	15.00-15.30
9. Педагогически ситуации, подвижни игри, дейности по интереси;	15.45-16.30	15.45-16.30	15.30-16.30	15.30-16.30
9. Дейности по избор на децата; дейности, организирани от учителя, изпращане на децата	16.30-19.00	16.30-19.00	16.30-19.00	16.30-19.00

Б) Организацията на учебния ден при целодневна организация в неучебно време за всяка възрастова група – 01.06. до 14.09.:

Режимен момент	I група	II група	III(5г.)	III(6г.)
1. Прием на децата, дейности по избор на децата, утринно раздвижване	7.00–8.30	7.00–8.30	7.00–8.30	7.00–8.30
2. Подготовка за закуска, закуска	8.30 - 9.10	8.30 - 9.10	8.30- 9.00	8.30 - 9.00
3. Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие, организирани от учителя	9.10 – 10.00	9.10– 10.00	9.00-10.15	9.00-10.15
4. Подкрепителна закуска – плодове	10.00– 10.30	10.00– 10.30	10.15-10.30	10.15- 10.30
5. Дейности по избор на децата; Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие, организирани от учителя	10.30-11.45	10.30-12.00	10.30-12.30	10.30-12.30
6. Подготовка за обяд и обяд	11.45-12.45	12.00 13.00	12.30- 13.00	12.30-13.00
7. Подготовка за сън и следобеден сън	13.00-15.00	13.00-15.00	13.00-15.00	13.00-15.00
8. Следобеден тоалет и подкрепителна закуска	15.00-15.45	15.00-15.45	15.00-15.30	15.00-15.30
9. Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие, организирани от учителя, подвижни игри, дейности по интереси;	15.45-16.30	15.45-16.30	15.30-16.30	15.30-16.30
9. Дейности по избор на децата; дейности, организирани от учителя, изпращане на децата	16.30-19.00	16.30-19.00	16.30-19.00	16.30-19.00

В) Разпределение на педагогическите ситуации за постигане на компетентностите:

Детската градина ще работи при балансирано разпределение на времето с основна и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие при отчитане потребностите и интересите на децата. Ще се осигури и време за провеждане на допълнителни педагогически дейности, които не са дейност на детската градина, но са избрани по желание на родителите.

Образователни направления	I група 12 ПС	II група 13 ПС	III група 16 ПС	IV група 17 ПС
Български език и литература	2	2	3	3
Математика	1	1	2	3
Околен свят	1	2	2	2
Изобразително изкуство	2	2	2	2
Музика	2	2	2	2
Конструиране и технологии	1	1	2	2
Физическа култура	3	3	3	3

III. МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Нормативни основание

Наредба №5/03.06.2016г. за предучилищно образование, Раздел II “Проследяване на резултатите от предучилищното образование”, чл.33 – 36 реализиране и представяне на резултатите от процедурата.

Същност на процеса

Проследяването на резултатите от предучилищното образование на децата във всяка възрастова група се определят от учителя в съответствие с очакваните резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по образователни направления: български език и литература, математика, околен свят, изобразително изкуство, музика, конструиране и технологии и физическа култура.

В подготвителните групи за училище (5–7-години) акцентът при проследяване на резултатите е цялостното развитие на детската личност; придобиването на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, необходими за успешно преминаване на детето към училищно образование.

Периодичност на проследяване на резултатите от предучилищното образование

Проследяването на резултатите от постиженията на детето се осъществява от учителите на съответната група в началото (III-IV учебна седмица, м.септември) и края на учебната година (14 дни преди края на уч. година – 31.05.).

Показателите за проследяване на резултатите

Показателите за проследяване на резултатите включват знанията, уменията и способностите проявени в процеса на предучилищното образование и очакваните резултати по образователните направления (български език и литература; математика; околен свят; изобразително изкуство; музика; конструиране и технологии; и физическа култура), като се акцентира и върху показатели свързани със социалното и емоционално развитие.

Описание на резултатите от предучилищното образование

Резултатите от проследяването на постиженията на детето се вписват в дневника на групата. За целта е необходимо да се приеме единна, обща за цялата детска градина, матрица за описване на индивидуалните резултати на децата в групата. За тази цел е необходимо да се очертаят категорично различните умения на детето по отделните направления на три нива: справя се самостоятелно, справя се с насочващи въпроси и справя се с помощ от учителя или друг специалист (музикален ръководител). По този начин най-ясно ще се диференцират постиженията на детето между първото и второ проследяване на резултатите от предучилищното образование.

Родителите се информират от учителите в групата за индивидуалните резултати на детето. В съдържателно отношение информацията, която получават те, трябва да бъде позитивна, обективна и насочваща чрез развиващата програма за по-нататъшната индивидуална работа с детето. Предложената развиваща програма има роля на целенасочено възпитателно взаимодействие към детето, което благоприятства, улеснява, компенсаторното и/или превантивно развитие на детето в съответната област и образователни направления.

Примерни стъпки за информация на родителя:

- Запознаване с постиженията на детето *към момента* на проследяването на резултатите, т.е. акцент върху силните страни на детето.
- Запознаване с трудностите на детето *към момента* на проследяването на резултатите; т.е. тези страни, които са в процес на развитие и изразени по-слабо;
- Напомняте за постепенното развитие на индивидуалността на детето и неговия потенциал, поради което не се сравнява с другите деца;
- Очертаване на перспективата на детското развитие, необходимостта от развиваща програма и предложението за такава, с оглед създаване на условия за ефективна среда за по-нататъшното детско развитие.
- При запознаване с резултатите учителят трябва да подходи обективно, професионално, етично и толерантно към родителя. Приложението може да бъде попълнено по същата матрица в която са отразени резултатите на детето в дневника.

Методи

1. Наблюдение

Основният метод за проследяване на постиженията на децата е включеното наблюдение. То е процес от целенасочено наблюдение на детското поведение в различни ситуации, в различни режимни моменти, в различни среди, по време на ежедневните занимания в продължение на цялата учебна година.

Наблюдението е един от многото начини за събиране на информация относно функционирането на децата като цяло. Най-ефективно и информативно е наблюдението на детето в неговата естествената среда, която включва – неговият дом и детската група в които всяко дете се развива. Тази среда пре доставя на детето широки възможности за ежедневна изява и проява на различните му знания, способности, начини на поведение, както и на неговите затруднения.

Детската градина е „сцената”, на която децата играят и проявяват своите чувства, емоционални реакции, двигателни и езикови способности, творческа дейност, отношението към другите деца в групата и по този начин изразяват своите типични черти от характера си.

Наблюдението на детето в естествената му среда има много предимства за него: детето се намира в позната и защитена среда, в която е адаптирано и привикнало да се занимава с ежедневни дейности. Чувства се свободно, сигурно и значимо в резултат на което може да разкрие (пред наблюдаващия, своите силни страни, знания и умения, наред с ограниченията си и затрудненията си. Събраната информация от наблюденията служи за основа при тълкуването на резултатите от развитието и извеждането на съответни изводи и насоки следващия възрастов период.

Цели на наблюдението:

С помощта на информацията, получена чрез наблюдението детската учителка постига следните цели:

- Опознава индивидуално развитие на децата чрез установяване на техните характерни възрастови и индивидуални особености: нужди, способности, обноси, ограничения и затруднения.
- Планира индивидуална програма за развитие на детето през учебната година, която е насочена към детския потенциал и затруднения.
- Проследява настъпилите промени при децата през учебната годината.
- Периодично уведомява родителите за функционирането на детето в детската градина.

Видове наблюдения: Детският учител участва в дейността на детето на различни нива – от ниво на *неучастник* в наблюдението; до *пряк участник* в него.

- **Наблюдение, в което учителят не участва.**

Задачата при този вид наблюдение е учителят само и единствено да *наблюдава и проучва* автентичността на детето в обичайните естествени условия и действия в детската група, без да се включва в разговор с него или да се намесва по някакъв начин в ситуацията/играта/общуването, който би могъл да повлияе върху неговото поведение. Силни страни на наблюдението: спомага за деликатно регистриране на спонтанното и автентично поведение на детето и взаимодействията му с околната и социална среда, без то да усеща, че е център на наблюдение.

Слаба страна на наблюдението е субективизма на учителя по време на наблюдението.

- **Наблюдение, в което учителят е участник (включено наблюдение)**

Задача при този вид наблюдение е учителят – наблюдател да участва в дейностите на детето. Например: даване на разяснения; задаване на насочващи въпроси; използване езика на тялото; подготвяне на обстановката за извършване на дадена дейност; съучастник в играта на детето; поощряване на другите деца да се сближат с наблюдаваното дете и др. Силни страни на наблюдението: помощ от учителя, която може да доведе до по-високи резултати.

Слаба страна на наблюдението е субективизма на учителя при наблюдение поведението на детето и регистриране на резултатите.

2. Познавателна задача

Задачите, които са използвани за установяване на резултатите по седемте образователни направления през учебната година са два вида:

Задачите със структуриран отговор, които се използват за проследяване на възприемането на *знанията*, тяхното *разбиране* и *приложението* им. Смята се, че този вид задачи имат по-висока степен на обективност, което от своя страна допринася за надеждността на измерването на резултатите от развитието.

Задачи със свободен отговор се използват при установяване на **изпълнителски умения** – пеене, свирене, рисуване, моделиране, конструиране – при които се проследява тяхното изпълнение и анализира крайният резултат, който във всички случаи ще бъде уникален за всяко дете.

3. Продукти от дейността на децата

По време на цялостния престой на детето в детската градина, чрез активното му участие в различни видове дейности, то създава различни по характер продукти (фантастични

разкази, игри, рисунки, приложения, конструктивни и хартиени модели, пластилинови фигури и форми, и др.). Част от тези произведения могат да се съхраняват в хартиен вариант в Портфолиото на детето, други – да бъдат документирани чрез видео и снимки и поставени в портфолиото. Те имат изключителна стойност при проследяване на резултатите от образователния процес, документирайки развитието, креативността и успеваемостта на детето.

4. Социометрични методи

Всяка детска група има свой специфичен облик, който е повлиян от взаимоотношенията между децата вътре в групата и от подходите на детските учители.

Социометрията описва и анализира социалните взаимоотношения и структура в групи с помощта на социограма или социоматрица.

При определени случаи, според учителите, този метод успешно може да се използва.

Форми за проследяване на постиженията.

1. Портфолио

В хода на предучилищното образование постиженията на детето се отразяват в детско портфолио, което е своеобразен запис на детското развитие от първа възрастова група и продължава до края на подготвителна група – процеса на адаптиране, игра и учене в детската градина, резултата от детското развитие и постиженията по образователните направления.

За разлика от другите методи за оценяване, които дават информация за моментното състояние, портфолиото отразява развитието на детето, като процес. За да се постигне този ефект, материалите включени в портфолиото трябва да бъдат събирани по време на целия престой на детето в детската градина.

Съдържание на портфолиото – В портфолиото се включва всичко, което хронологично доказва уникалността и индивидуалността на детето, резултати по образователни направления.

Първи раздел – Обща информация за детето: календарна възраст при постъпване, семейство и семейна среда, особености при адаптацията – как е преминала, особености, апредък и затруднения в здравно, физическо, социално, емоционално, познавателно, езиково и комуникативно развитие. Изявени интереси, способности и дарби.

Втори раздел – Резултати от постиженията на детето в процеса на социализация, възпитание и обучение в детската градина – продукти от дейността на детето, снимки и др.

Трети раздел – Обобщение на резултатите от подготовката за училище – готовност, препоръки за мотивиране и насърчаване на детето за дейности, стимулиращи емоционалното и социално развитие. Материали от творческата дейност от първа до четвърта група. Всички материали трябва да са датирани и подписани от учителите в групата.

2. Установяване на готовност на детето за училище.

Готовността на детето за училище се отчита по пет показателя: физическо, познавателно, езиково, социално и емоционално развитие на детето. За всеки показател се приписват критерии, за да може да бъде отчетен. Използването на психометрични тестове за определяне на социалното и емоционалното развитие на детето и неговата готовност се осъществява при необходимост от психолога на детската градина. Познавателната готовност се определя от индивидуалните постижения на детето по образователни направления. Отчитането на показателите за установяване на училищна готовност се извършва чрез двете форми – портфолио и протоколи за наблюдение.

Установяването на училищна готовност се извършва 14-дневен срок преди края на учебното време. Резултати се вписват в удостоверение издадено от детската градина.

В детската градина създаваме условия за интелектуално, емоционално, социално, духовно, нравствено и физическо развитие и подкрепа, чрез играта като основна дейност на детето. Учителите в партньорство с родителите създават условия за пълноценно детско развитие, така че детето да живее в условията на емоционален комфорт, с увереност да опознава света, чрез игри, познание и творчество. Осигуряване на висок стандарт и качество на образователната работа на учителите чрез професионална подкрепа, гъвкава квалификация и автономност при определяне на ценностите, приоритетите, подходите и методите в работата с децата, съобразно конкретните условия и специфика на групата. Учителите да придобиват професионална увереност и удовлетвореност от работата си и постигнатите резултати.

Ние се стремим към създаване на условия и възможности за избор и включване на децата в значими дейности, адресирани към индивидуалните им потребности (кътове, материална база, дейности, ателиета, школи) и на учителите (работна среда, работно поле за изява и свобода при определяне на приоритетите и подходите в работата, споделена отговорност към резултатите от педагогическото взаимодействие чрез подпомагане на професионалната компетентност и лична мотивация).

IV. МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ В ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ:

Сътрудничеството и взаимодействието между детската градина и семейството се осъществява, съгласно Правилник за дейността на ДГ№19 „Света София“, както и предвидените форми на работа във всяка група. Родителите могат да участват в образователния процес провеждан в детската градина – чрез включването им в основната форма на работа на детския педагог- ситуацията. Всеки родител от групата е ценен с неговата личност и професионална реализация.

Детската градина има установени традиции и разнообразни форми на сътрудничество със семейството, които ще продължат своето развитие и в следващия програмен период:

- родителски срещи – общи и по групи, с родителските активи на групите;
- индивидуални консултации с родителите;
- консултации със специалисти – психолог, логопед; др. специалисти по проблемите на детското здраве;
- участие на родителите в пряката образователна работа на групата: „Часът на мама“, „Ден на бащата“, „Родителите представят своите професии“, „Детски празнични работилнички“, съвместни спортни празници в планината и др.
- Участие в открити практики и празници в детската градина

